POSLOVNO POROČILO JAVNEGA ZAVODA MESTNA KNJIŽNICA IN ČITALNICA IDRIJA ZA LETO 2023

Idrija, februar 2024

Poslovno poročilo pripravila: Tina Močnik, Tim Božič
Odgovorna oseba: v. d. direktorice Tina Močnik

Podatki o zavodu:

MESTNA KNJIŽNICA IN ČITALNICA IDRIJA

Ulica sv. Barbare 4–5
5280 IDRIJA

Davčna številka: SI56698798
Zavezanec za DDV: DA
Matična številka: 5055474
Šifra proračunskega uporabnika: 37079
Dejavnost: knjižnična dejavnost
Šifra dejavnosti: 92.511
Vpisana v sodni register pod številko sklepa: 1-68-00
Pri Okrožnem sodišču v Novi Gorici
Številka transakcijskega računa: SI 56 0110 0600 8337 949
pri Upravi za javna plačila Ljubljana

Vodstvo
Tina Močnik v. d. direktorice

Organi
SVET KNJIŽNICE

Vsebina

1. ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE, KI DOLOČAJO IN POJASNJUJEJO PODROČJE MESTNE KNJIŽNICE IN ČITALNICE IDRIJA 4

2. DOLGOROČNI CILJI MESTNE KNJIŽNICE IN ČITALNICE IDRIJA 5

3. LETNI CILJI MESTNE KNJIŽNICE IN ČITALNICE IDRIJA 6

4. OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV PO POSAMEZNIH PODROČJIH DEJAVNOSTI 7

5. NASTANEK MOREBITNIH NEDOPUSTNIH ALI NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC PRI IZVAJANJU PROGRAMA DELA 7

6. OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV V PRIMERJAVI Z DOSEŽENIMI CILJI IZ POROČILA PRETEKLEGA LETA 7

7. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA 8

8. OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA FINANČNEGA NADZORA 8

9. POJASNILA NA PODROČJIH, KJER ZASTAVLJENI CILJI NISO BILI DOSEŽENI 9

10. OCENA UČINKOV POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA (GOSPODARSTVO, SOCIALA, VARSTVO OKOLJA, REGIONALNI RAZVOJ, UREJANJE PROSTORA) 9

11. DRUGA POJASNILA, KI VSEBUJEJO ANALIZO KADROVANJA IN KADROVSKE POLITIKE IN POROČILO O INVESTICIJSKIH VLAGANJIH 9

1. ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE, KI DOLOČAJO IN POJASNJUJEJO PODROČJE MESTNE KNJIŽNICE IN ČITALNICE IDRIJA

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica in čitalnica Idrija (UL RS 24/09)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica in čitalnica Idrija (UL RS 22/15)
- Zakon o knjižničarstvu (UL RS 87/01, 96/02)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (UL RS 92/15)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (UL RS 96/02, 77/07 in spremembe)
- Zakon o zavodih (UL RS 12/91, 17/91, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94 – odločba US, 8/96, 36/00)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL RS 73/03)
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL RS 70/2008)
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (UL RS 19/03)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (UL RS 105/03)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS 29/03)
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (UL RS 96/2002)
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018–2028)
- Zakon o lokalni samoupravi (UL RS 72/93)
- Zakon o financiranju občin (UL RS 80/94)
- Kolektivna pogodba za negospodarstvo (UL RS 18/91 in spremembe)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS (UL RS 45/94 in spremembe)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (UL RS 59/99)
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (UL RS 21/95)
- Zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in v organih lokalnih skupnosti (UL RS 18/94 in spremembe)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (UL RS 70/05, 14/06)
- Uredba o plačah direktorjev v javnem sektorju (UL RS 73/05, 103/05, 12/06)
- Uredba o dodatni delovni uspešnosti (UL RS 14/06)
- Uredba o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede (UL RS 51/08, 91/08)
- Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (UL RS 9/09, 65/16)
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev, 1995
- Sodobne razvojne smernice knjižničarske stroke

V skladu z odlokom o ustanovitvi knjižnica opravlja naloge s področja knjižničarstva in knjižničarske dejavnosti.

2. DOLGOROČNI CILJI MESTNE KNJIŽNICE IN ČITALNICE IDRIJA

a) Vodstvo:

- Zagotavljati, da bodo storitve knjižnice v skladu z njenim poslanstvom, strateškimi in kratkoročnimi cilji.
- Zagotavljati, da se bosta galerijska in kino gledališčna dejavnost kontinuirano razvijali.

b) Knjižnične storitve:

- Ugotavljati potrebe uporabnikov in zagotavljati relevantne informacijske vire za zadovoljevanje potreb uporabnikov.
- Nadgrajevati vlogo kulturnega središča z organizacijo in soorganizacijo kulturnih prireditev.
- Širiti bralno kulturo, informacijsko in funkcionalno pismenost.
- Povezati ožje literarno (knjižno oz. knjižnično) dejavnost z drugimi polji umetniškega izražanja, in sicer z načrtnejšim financiranjem delovanja Galerije Idrija (nad Mestno knjižnico in čitalnico Idrija) in z dolgoročnejšim oblikovanjem programa le-te.
- Povezovati knjižnične in galerijske vsebine s kino gledališko dejavnostjo.
- Postati ključna »e-točka« oziroma splošno informacijsko središče, ki služi potrebam prebivalcev po informiranosti, izobraževanju, raziskovanju.
- Postati komunikacijsko središče (omogočiti prebivalcem lokalne skupnosti souporabo njenih prostorov, tako društvom kot tudi raznim interesnim skupinam in posameznikom).
- Postati sprostitveno središče (opremiti prostor za uporabo avdio-vizualnega gradiva knjižnice za potrebe članov knjižnice).
- Razvijati uporabniške storitve.
- Izvajati izobraževanje uporabnikov pri iskanju informacij.
- Povečati izposojo gradiva in število članov ter pritegniti čim več ljudi v knjižnico (s širjenjem knjižnične mreže, promocijo prireditev, dogodkov, novitet, predstavitvami dela zaposlenih knjižnice medijem, skupinam in posameznikom itd.).
- Vsebinsko in prostorsko nadgraditi zbirko domoznanskega gradiva.
- Uvesti dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami.
- Krepiti povezave z osrednjo območno knjižnico, tj. Goriško knjižnico Franceta Bevka, in drugimi primorskimi knjižnicami preko skupnih projektov in dejavnosti z namenom prenašanja znanj, medsebojne pomoči in izmenjave izkušenj.
- Izboljšati javno infrastrukturo – prostorske pogoje v vseh enotah knjižnice za hitrejši in enostavnejši dostop uporabnikov do gradiva ter za nadgradnjo knjižnične dejavnosti.
- Predstavnikom lokalnih skupnosti predstavljati poslanstvo knjižnice, da jo bodo pri uresničevanju le-tega aktivno podprli.
- Razviti ustrezno knjižnično mrežo, ki bo primerljiva s standardi za splošne knjižnice.
- Doseči primerno in primerljivo strokovno razvitost vseh organizacijskih enot.
- Zagotavljati dostop do elektronskih in zvočnih knjig.

c) Knjižnično osebje:

- Zagotavljati ugodno delovno okolje.
- Zagotavljati ustrezno število strokovno usposobljenih delavcev, ki bo zadovoljevalo potrebe in želje prebivalcev po izobraževanju, informacijah, kulturi in razvedrilu, in ustrezno število usposobljenih upravnih delavcev.
- Motivirati osebje za aktivno sodelovanje pri načrtovanju in evalvaciji knjižničnih storitev.
- Izobraževati zaposlene.
- Motivirati osebje tako, da bo pripravljeno na ustrezne spremembe knjižničnih storitev, ki se bodo dogajale zaradi spremenjenih potreb uporabnikov.
- Vzbujati čut za odgovornost in pripadnost knjižnici.
- Uveljavljati vlogo knjižničarja kot strokovnjaka.
- Razvijati profesionalen odnos osebja do dela in uporabnikov.

č) Vrednotenje knjižnice:

- Nenehno ugotavljati uspešnost delovanja knjižnice in posameznih knjižničnih storitev ter rezultate primerjati s poslanstvom knjižnice in zastavljenimi dolgoročnimi in kratkoročnimi cilji.

3. LETNI CILJI MESTNE KNJIŽNICE IN ČITALNICE IDRIJA

V programu dela MKČI za leto 2023 so bili zastavljeni naslednji letni cilji:

- Povečanje uporabe knjižnične zbirke.
- Prilagoditev določenega gradiva in prostorov ranljivim skupinam.
- Intenzivnejše sodelovanje z ranljivimi skupinami (slepi/slabovidni idr.) tudi z uvedbo storitve Bukva do bajte.
- Povečanje uporabe e-storitev (predvsem elektronskih baz podatkov, e-knjig in zvočnih knjig).
- Učinkovitejša promocija e-virov in e-storitev ter posledično večji virtualni obisk knjižnice.
- Povečanje števila članov in uporabnikov.
- Postavitev knjižnih hišk na področju Občine Cerkno.
- Več lokacij s premičnimi zbirkami, predvsem so tukaj mišljeni turistični objekti – npr. kmetije.
- Večje število spletnih dogodkov.

4. OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV PO POSAMEZNIH PODROČJIH DEJAVNOSTI

Spodbudno je, da so vsi številčni kazalniki višji kot v prejšnjih letih, predvsem tistih, ki so bila zaznamovana z epidemijo koronavirusa.
V letu 2023 se je povečalo število aktivnih članov, povečal se je tudi obisk čitalnice, kakor tudi število izposojenega gradiva na dom. Raste tudi izposoja e-knjig (preko sistema in platforme Biblos), v letu 2023 je bilo izposojenih 2099 e-knjig. Bo pa potrebna večja promocija zvočnih knjig.
Zelo dobro je delovala medknjižnična izposoja. Članom brezplačno naročimo študijsko gradivo med knjižnicami goriške območnosti (Nova Gorica, Tolmin, Ajdovščina). Zelo dobro je delovala tudi medoddelčna izposoja med knjižnicami idrijske občine. Največ povpraševanja po tej storitvi je v knjižnici Črni Vrh.
Število literarnih večerov, priložnostnih razstav in razstav v Galeriji Magazin je bilo visoko, prvič v letu 2023 smo upravljali tudi z Galerijo sv. Barbare, kjer so bile 4 razstave, ena razstava je bila zaradi neugodnih razmer prestavljena v pritlične prostore Mestne knjižnice in čitalnice Idrija.
V letu 2023 smo začeli z RFID opremljanjem novih knjig v idrijski knjižnici. Gre za posodobitev knjižnične izposoje (lažje in hitrejše identificiranje gradiva, boljše sledenje in zaščita) ki bo omogočala izposojo gradiva s knjigomatom in predalčniki (izposoja in vračilo).
Nabavo knjižničnega gradiva v letu 2023 ocenjujemo za uspešno.

Filmsko gledališče Idrija je v letu 2023 poslovalo dobro. Zaradi vse večjih obratovalnih stroškov (študentsko delo, elektrika, ogrevanje, oglaševanje in najem filmskih kopij) se je zmanjšalo število ponovitev projekcij. Tudi letos smo izvajali organizirane šolske kinopredstave in izvajanje filmske vzgoje. Programsko smo sodelovali z Gimnazijo Jurija Vege (Dijaški kino abonma), Zvezo prijateljev mladine Idrija (Počitniški kino), C.M.A.K.-om (10. festival Deuje babe), Zavodom Kino otok, Europo Cinemas, Art kino mrežo, Mladinskem centrom Idrija, Župnijo Sp. Idrija, Mestnim muzejem Idrija, …

5. NASTANEK MOREBITNIH NEDOPUSTNIH ALI NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC PRI IZVAJANJU PROGRAMA DELA

Pri izvajanju programa dela niso nastale nedopustne ali nepričakovane posledice.

6. OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV V PRIMERJAVI Z DOSEŽENIMI CILJI IZ POROČILA PRETEKLEGA LETA

V letu 2023 smo ponovno vzpostavili mesečne ure pravljic in jih preoblikovali tako, da je ena namenjena najmlajšim, s katerimi so zraven starši, in druga malo starejšim otrokom, ki so lahko na pravljici samostojno. Za najmlajše pripravljamo Bralne pakete presenečenja, več otroških

knjig na isto temo zavijemo v papir kot darilo. Vzpostavili smo Sočutni kotiček (opozarjamo na težave, stiske in probleme vseh nas ter poskušamo s pomočjo ponujenih knjig zainteresiranim uporabnikom pomagati) in organizirali Bevkov bralni klub tudi v idrijski knjižnici.

Sodelovanje z drugimi zavodi na območju občin Idrija in Cerkno je bilo tudi v letu 2023 zelo uspešno: osnovne šole in gimnazija so se vključile v projekt Rastem s knjigo in v mladinski literarni festival Bralnice pod slamnikom. Sodelovali smo tudi z mnogimi društvi (Planinsko društvo Idrija, Krajevna skupnost mesto Idrija, Filatelistično društvo Idrija, Literarno društvo RIS, Likovno društvo Cinober Idrija, Muzejsko društvo Idrija, Zveza prijateljev mladine Idrija, Mladinski center Idrija, Idrija 2020, Hotel Cerkno, Društvo upokojencev Cerkno idr.).

7. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA

Finančni vidik:
- z doslednim izvajanjem varčevalnih ukrepov smo uspeli obdržati pozitivno poslovanje kljub dvigu cen energentov, materialov in storitev.

Strokovi vidik:
- strokovnost knjižnice se kaže v zadovoljstvu uporabnikov: obisk knjižnice in prireditev, kakovostno in hitro dostopno gradivo, organizirani obiski …
- povezanost knjižnice z lokalno skupnostjo.

8. OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA FINANČNEGA NADZORA

V programu dela MKČI za leto 2023 so kot poslovni cilji na področju notranjega nadzora javnih financ opredeljeni: permanentno izobraževanje in ozaveščanje zaposlenih z ureditvijo ter z vsemi novostmi na tem področju – z vsemi zakonskimi in internimi akti, ki urejajo to področje; ravnanje v skladu z zakonom in internimi določili. Te cilje smo v letu 2023 v pretežni meri dosegli.
Izjava o oceni notranjega nadzora javnih financ je bila s strani odgovorne osebe (v. d. direktorice) narejena na podlagi samoocenitvenega vprašalnika in po rezultatih le-tega so notranje kontrole vzpostavljene na pretežnem delu poslovanja.

9. POJASNILA NA PODROČJIH, KJER ZASTAVLJENI CILJI NISO BILI DOSEŽENI

Da bi povečali vpis novih članov in število aktivnih članov oziroma obisk in izposojo knjižničnega gradiva, bi bilo potrebno povečati (prilagoditi) odprtost posameznih enot knjižnice, ponuditi več digitalnih vsebin, delati na promociji knjižnice in njenih storitev.

Za vse to pa bi potrebovali kadrovsko okrepitev.

10. OCENA UČINKOV POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA (GOSPODARSTVO, SOCIALA, VARSTVO OKOLJA, REGIONALNI RAZVOJ, UREJANJE PROSTORA)

Poslovanje Mestne knjižnice in čitalnice Idrija ima pomembne učinke zlasti na področju sociale. V MKČI je v letu 2023 ostalo brezplačno članstvo za vse ter brezplačen vpis za mladoletne in brezposelne.
Tudi v letu 2023 se je projektu Primorci beremo pridružila skupina pacientov Psihiatrične bolnice Idrija pod vodstvom delovne terapevtke. Še naprej so v projektu uspešno sodelovali tudi uporabniki Doma upokojencev Jožeta Primožiča Miklavža (enota Marof).
Knjižnica omogoča organizirane obiske (s pripravljenimi vsebinami) za uporabnike Varstveno-delovnega centra.
V letu 2021 smo od Občine Idrija dobili v uporabo avtomobil, s katerim nam je omogočila novo storitev za vse uporabnike knjižničnih storitev s področja Občine Idrija. Storitev smo poimenovali Bukva do bajte, kar pomeni, da za ranljive skupine uporabnikov pripeljemo naročene knjige na dom. Istočasno smo uvedli tudi storitev medoddelčne izposoje in vračila knjig, kar še dodatno poenostavi in olajša uporabo knjižničnih storitev. Medoddelčna izposoja je v letu 2023 odlično funkcionirala, gre za prenos knjig med idrijsko knjižnico in podružnicama Spodnja Idrija in Črni Vrh nad Idrijo. Uporabnikom dostavimo knjige iz ostalih enot in knjige lahko vrnejo v katerikoli oddelek (knjižnic Občine Idrija).

11. DRUGA POJASNILA, KI VSEBUJEJO ANALIZO KADROVANJA IN KADROVSKE POLITIKE IN POROČILO O INVESTICIJSKIH VLAGANJIH

<u>Kadrovanje:</u>
Do decembra 2023 je bilo v Mestni knjižnici in čitalnici Idrija redno zaposlenih 12,5 delavcev (od tega 1 s polovičnim delovnim časom), in sicer 2 upravna delavca (direktor in računovodja), 1,5 tehničnega delavca (čistilke), 8 strokovnih delavcev (4 bibliotekarji, 1 višji knjižničar, 3 knjižničarji) ter koordinator in organizator kulturnega programa.

Dne 30. 8. 2023 je direktorica Nada Božić Eržen podala pisno izjavo o odstopu s funkcije direktorice z dnem 1. 10. 2023. Direktorica je pred nastopom mandata opravljala delo na

delovnem mestu »bibliotekar VII/2« s sklenjeno pogodbo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Po imenovanju Nade Božić Eržen na funkcijo vršilke dolžnosti direktorice javnega zavoda od 13. 1. 2020 dalje in nato na funkcijo direktorice knjižnice za mandatno obdobje petih let z nastopom funkcije z dnem 14. 1. 2020, je njena pogodba o zaposlitvi mirovala za čas opravljanja funkcije. Z razrešitvijo direktorice s funkcije ter njeno razporeditvijo nazaj na prejšnje delovno mesto, torej na delovno mesto »bibliotekar VII/2«, je bil na tem delovnem mestu ugotovljen presežek delavcev glede na sistemizirana delovna mesta po Pravilniku o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

Konec septembra smo dobili tudi odpoved delavca, ki je že izpolnjeval pogoje za upokojitev, njegova želja je bila, da se takoj upokoji, sporazumno smo mu dovolili, da se upokoji z dnem 5. 10. 2023. Njegovo delovno mesto knjižničarja smo s kadrovskim načrtom spremenili v biblotekarja, saj so njegove naloge obsegale delo sistemskega administratorja, katalogizatorja, informatika, skrbel je za domoznansko gradivo (zbiranje, urejanje) …

Tako imamo zdaj v kadrovskem načrtu strokovnih delavcev 5 bibliotekarjev, 1 višjega knjižničarja in 2 knjižničarja.

V oktobru smo prejeli odpoved računovodkinje, objavili smo razpis na Zavodu za zaposlovanje, ampak se je zaključil neuspešno. Začeli smo z iskanjem računovodskega servisa in objavili razpis za administratorja na polovični delovni čas. Računovodske storitve je prevzel računovodski servis Skrb iz Idrije.

Preko študenta smo zaposlovali študente za prodajo in kontrolo vstopnic v Filmskem gledališču Idrija.
V decembru je v knjižnici Idrija pričela z občasnim delom študentka bibliotekarstva.

Investicijska vlaganja:
V letu 2023 ni bilo investicijskih vlaganj.